

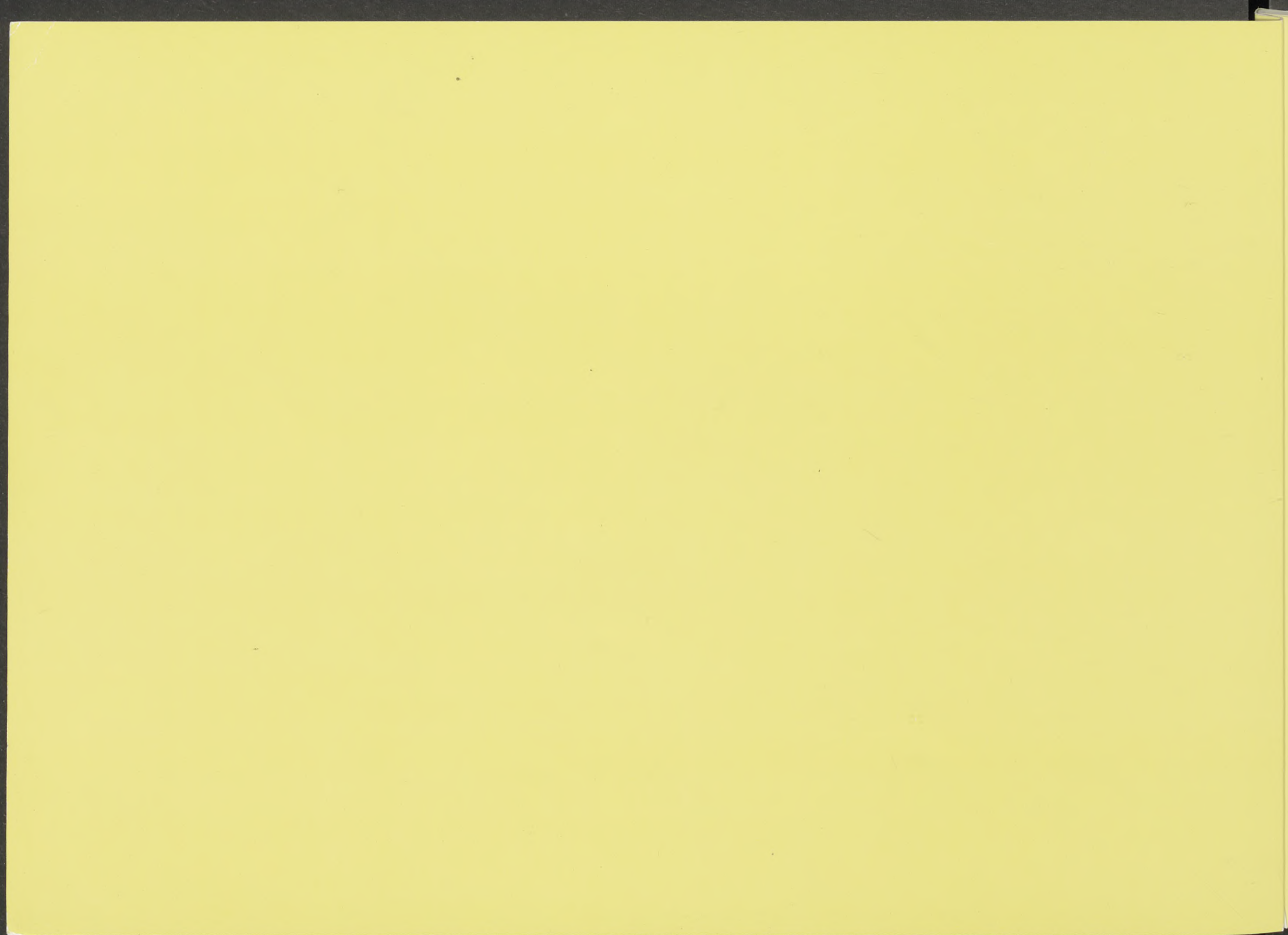
GMINA NADARZYN 2018

100 LAT NIEPODLEGŁEJ - NADARZYN 2018

**W 100-LECIE
ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI**

GMINA NADARZYN 2018
W 100-LECIE
ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

NADARZYN, CZERWIEC 2018

Gmina Nadarzyn 2018 w 100-lecie odzyskania Niepodległości

Opracowanie: Referat Promocji i Rozwoju Gminy Nadarzyn

Wydawca: Gmina Nadarzyn,
ul. Mszczonowska 24,
05-830 Nadarzyn
tel. 22 729 81 85
www.nadarzyn.pl,

Fotografie: Archiwum Referatu Promocji i Rozwoju Gminy Nadarzyn

Nadarzyn, czerwiec 2018

ISBN 978-83-923726-2-2

Droga do Niepodległej

„Kto nie szanuje i nie ceni swojej przeszłości, ten nie jest godzien szacunku, teraźniejszości ani prawa do przyszłości.”

Józef Piłsudski

Wybuch I wojny światowej 28 lipca 1914r. oznaczał kres dotychczasowego porządku politycznego w Europie. Mocarstwa, które dokonały rozbioru Polski, stanęły do wykrwawiającej walki między sobą. Wszystkie działające na ziemiach polskich i na emigracji partie i stronnictwa polityczne od razu widziały w tym szansę na odzyskanie niepodległości. Chociaż kalkulacje wobec dotychczasowych zaborców rozkładały się różnie, to cel był jeden i wspólny – odrodzenie niepodległego państwa polskiego.

W sierpniu 1914r. Polacy rozpoczęli ostatni etap drogi ku niepodległości. Przede wszystkim poprzez tworzenie oddziałów wojskowych – I i II Brygady Legionów Polskich. Na rozkaz Piłsudskiego, w nocy z 10 na 11 listopada oddziały Polskiej Organizacji Wojskowej, żołnierze Polskiej Siły Zbrojnej, studenci i harcerze przystąpili do rozbijania oddziałów niemieckich. Do 19 listopada 1918r. udało się ewakuować wszystkie jednostki niemieckie z terenu Królestwa, a jednocześnie w polskich rękach pozostała broń, amunicja, sprzęt i dobrze wyposażone magazyny wojskowe. 11 listopada 1918r. stolica była wolna, niezależna od zaborców i wojsk okupacyjnych niemieckich, tego samego dnia w Compiègne Niemcy podpisali zawieszenie broni, które było zakończeniem walk I wojny światowej. 11 listopada Józef Piłsudski, mając faktyczną władzę wojskową w stolicy i powszechne poparcie społeczne, stał się rzeczywistym pierwszym przywódcą Polski Niepodległej.

18 listopada 1918r. rozpoczął pracę pierwszy oficjalny rząd niepodległej Polski pod przewodnictwem Jędrzeja Moraczewskiego. 22 listopada 1918r. rząd przygotował ustawę o strukturze państwa „Dekret o najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej” zatwierdzoną przez Naczelnika Piłsudskiego. Była to swego rodzaju tymczasowa ustawa zasadnicza państwa polskiego. 23 listopada

1918r. Piłsudski podpisał dekret o wprowadzeniu 8-godzinnego dnia pracy i o 46-godzinny tygodniu pracy oraz o stawkach za godziny nadliczbowe. 28 lipca 1918r. Naczelnik Państwa podpisał „Dekret o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego”, który między innymi dawał kobietom (po ukończeniu 21 lat) czynne i bierne prawo wyborcze.

Granice odradzającej się Polski stały w ogniu. Od 1 listopada 1918r. toczyły się, ogromnie krwawe i nierówne walki z wojskami ukraińskimi o Lwów. Dopiero odsiecz oddziałów Wojska Polskiego 22 listopada wyparła oddziały ukraińskie z miasta. W szeregach obrońców Lwowa 1/3 stanowiła młodzież w wieku 12 – 17 lat „Orlęta Lwowskie” i kobiety z Ochotniczej Legii Kobiet. Lwów aż do końca kwietnia 1919r. był atakowany przez siły ukraińskie.

27 grudnia 1918r., po przybyciu dzień wcześniej do Poznania Ignacego Paderewskiego, wybuchło powstanie w zaborze pruskim, które ogarnęło całą Wielkopolskę. Zakończyło się zwycięsko 16 lutego 1919r. rozejmem, a Powstańcy Wielkopolscy zostali uznani za żołnierzy wojsk Ententy. Efektem tego jedynego zwycięskiego powstania narodowego było przyłączenie do Polski prawie całej Wielkopolski.

Zachodnie granice Polski zostały przypieczętowane Traktatem Wersalskim 28 czerwca 1919r., który w imieniu rządu polskiego podpisali premier Ignacy Paderewski i Roman Dmowski.

Sprawę przyłączenia Górnego Śląska do Polski miał rozstrzygnąć plebiscyt, który został przez Niemców zmanipulowany. To III Powstanie Śląskie, które wybuchło w nocy z 2 na 3 maja 1921r., zadecydowało, że Rada Ambasadorów, nadzorująca realizację ustaleń traktatu wersalskiego, podjęła decyzję o przyłączeniu najbardziej uprzemysłowionej części Górnego Śląska wraz z Katowicami do Polski. 20 czerwca 1922r. Górny Śląsk znalazł się w granicach odrodzonej Polski.

Najtrudniejsza sytuacja była na wschodnich granicach Polski. Rosja bolszewicka, chcąc ratować zwycięstwo rewolucji październikowej, 3 marca 1918r. w Brześciu Litewskim podpisała separatystyczny traktat pokojowy z Niemcami i Austro-Węgrami. Na przełomie 1918/1919 roku utworzona przez Lenina Armia Zachodnia rozpoczęła operację uderzeniową pod kryptonimem „Cel Wisła”. Bolszewicy zajęli Mińsk i Wilno i atakowali w kierunku linii Niemna.

Polska kontrofensywa ruszyła w marcu 1919r., w kwietniu 1919r. do walki włączyły się oddzia-

ły Armii Wielkopolskiej. 20 kwietnia 1919r. w Niedzielę Wielkanocną zostało oswobodzone Wilno. 7 maja 1920r. wojska polskie wspólnie z oddziałami atamana Semena Petlury zajęły Kijów. Radość nie trwała długo. Jeszcze w maju 1920r Armia Czerwona rozpoczęła silne kontrnatarcie i bardzo szybko armie sowieckie znalazły się na przedpolach Warszawy. Dowodzone przez Michała Tuchaczewskiego wojska sowieckie Frontu Zachodniego na głównym kierunku uderzenia miały dwukrotną przewagę nad wojskami polskimi. Bitwa Warszawska toczona w dniach 12 – 18 sierpnia 1920r., określana „cudem nad Wisłą” i 18 najważniejszą bitwą świata, doprowadziła do rozbicia armii Tuchaczewskiego i odepchnięcia jej resztek do granicy Prus Wschodnich i za Niemen. Nacierająca na Lwów i Zamość Armia Konna Siemiona Budionnego została rozbita przez polskich kawalerzystów 31 sierpnia 1920r. pod Komarowem. 20 września 1920r. rozpoczęła się „operacja niemeńska”, która znów zaskoczyła bolszewików. Walki były jeszcze bardziej krwawe niż pod Warszawą. Bitwa nad Niemnem pokazała jaką siłą militarną dysponuje odrodzona Polska, przesądziła o ostatecznym zwycięstwie Polski. Podpisany 18 marca 1921r. w Rydze traktat pokojowy kończył wojnę polsko – bolszewicką i wyznaczał wschodnie granice II Rzeczypospolitej, które przetrwały do 17 września 1939r.

Radość i duma z niepodległości odzyskiwanej od 11 listopada 1918r. na drodze dyplomatycznej i wywalczonej w krwawych bitwach i powstaniach stawała się faktem.

Nie tylko wielcy politycy tamtych czasów, których pamiętamy do dziś, ale cały naród polski w kraju i na emigracji wspierał dzieło odzyskiwania niepodległości. Twórcy Niepodległej z 1918r. nie zdołali jej ustrzec przed tragedią II wojny światowej. Zdołali jednak w dwadzieścia lat odbudować państwo na tyle silne, że zachowało struktury nawet za czasów okupacji, a później inspirowało demokratyczną opozycję w czasach komunistycznych.

*Leszek Skrzypczak, zastępca Przewodniczącego
Komitetu Obchodów 100-lecia Odzyskania Niepodległości*

Kościół pod wezwaniem św. Klemensa w Nadarzynie.

Nadarzyński rynek w latach przedwojennych.

Nadarzyna droga do wolności

Po trzecim rozbiórze Polski w 1795 roku wchodzący w skład powiatu błońskiego Nadarzyn znalazł się w granicach zaboru pruskiego. W 1807 roku, gdy powstało Księstwo Warszawskie, stał się częścią departamentu warszawskiego, a po upadku Księstwa w 1815 roku tereny Nadarzyna weszły w skład Królestwa Polskiego będącego pod zwierzchnictwem Aleksandra I cara Rosji. Upadek powstania listopadowego dla mieszkańców Nadarzyna oznaczał kolejne zmiany. Nadarzyn wszedł w skład guberni warszawskiej.

W wyniku represji carskich po powstaniu styczniowym Nadarzyn stracił prawa miejskie. W 1869 roku na mocy ukazu cara Aleksandra II jako miejscowość o statusie osady został wcielony do gminy Młochów. Bliskość stolicy sprawiła, że stał się miejscem postoju dla pędzonych przez Rosjan jeńców. Ślady ich bytności w zamienionym na więzienie nadarzyńskim kościele odnaleziono podczas prac konserwatorskich w 1994 roku.

Rok 1918 był szczególnie także dla mieszkańców Nadarzyna, którzy nie tylko uczestniczyli w przywracaniu polskości, ale również walczyli o jej suwerenność w szeregach polskiego wojska. W okresie 20-lecia międzywojennego w gminie aktywnie działała Ochotnicza Straż Ogniowa, Kółko Rolnicze, Straż Porządkowa, dynamicznie rozwijała się oświata, działał urząd pocztowy, powstała także nadarzyńska orkiestra, która istniała do wybuchu II wojny światowej.

W 1935 roku powstał pierwszy gminny ośrodek zdrowia. W czasie okupacji w Nadarzynie rozwijało się życie polityczne, funkcjonowało tu Stronnictwo Ludowe, koło Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici”, działał Związek Harcerstwa Polskiego i Polski Czerwony Krzyż. Wprawdzie Nadarzyn bezpośrednio nie był terenem działań zbrojnych, jednak z racji bliskości stolicy nie ominęły go bombardowania, zniszczenia miej-

scowych zabudowań, masowe aresztowania mieszkańców i wywózki do obozów pracy. Mieszkańcy uczestniczyli w działalności konspiracyjnej, zbrojnie walczyli z okupantem także w Powstaniu Warszawskim.

W pierwszych powojennych latach systematycznie zmniejszała się liczba mieszkańców Nadarzyna. Handel uspołeczniony w niedostatecznym stopniu obsługiwał osadę i jej okolice. W sklepach był niewystarczający asortyment towarowy. Warunki bytowe ludności były trudne, panowała ciasnota mieszkaniowa, budownictwo było ubogie, zaniedbaniom gospodarczym towarzyszyły źle zlokalizowane budynki oświatowe, rekreacyjne i kulturalne. Podobnie jak w innych miejscowościach o analogicznym położeniu i infrastrukturze lata 70. i 80. były okresem stagnacji.

Rok 1989 przyniósł przełomowe zmiany w historii współczesnej Polski. Pierwsze demokratyczne wybory, które odbyły się 4 czerwca 1989 roku spowodowały zmiany ustrojowe i gospodarcze. Transformacja wolnorynkowa i prywatyzacja uwolniły prywatną inicjatywę i przedsiębiorczość także mieszkańców gminy Nadarzyn. Wiązały się jednak z koniecznością restrukturyzacji, a co za tym idzie ze wzrostem bezrobocia.

Z czasem sprywatyzowane sektory gospodarki zaczęły osiągać zyski i wpłacać do budżetu podatki. Jedną z najistotniejszych dla rozwoju gminy Nadarzyn była reforma struktury terytorialnej władzy publicznej zapoczątkowana w czerwcu 1990 roku. Nadarzyn po przełomie 1989 roku stał się atrakcyjną miejscowością zarówno do osiedlania się jak i lokowania firm. Dzisiejszy wizerunek Gminy Nadarzyn jest wynikiem dynamicznego rozwoju zgodnego ze strategią zrównoważonego rozwoju.

Niepodległość to nasza najwyższa wspólna wartość, budowana przez wszystkich, którzy umieli połączyć swoje wartości, swoje idee i poglądy we wspólne dobro Polaków, to przestrzeń, która pozwala budować państwo. W XX wieku dwa razy odzyskiwaliśmy niepodległość, dwa razy Polska wybijała się na wolność. 11 listopada 1918

18 stycznia 1945 r. Nadarzyn rynek przed remizą.

Nadarzyn 1960 r. Rynek oraz ul. Krótka i Pl. Poniatowskiego Jan Zagórski i rodzina Sztyków.

Remiza strażacka wybudowana przez społeczność Nadarzyna w l. 1921-23, rozebrana w 1973 r.

roku Polska wróciła na mapę Europy. Ojczyzna pielęgnowana w sercach Polaków znów stała się państwem. 4 czerwca 1989 roku Polska wróciła na mapę demokratycznych państw, których obywatele decydując w wolnych wyborach są ludźmi wolnymi. Takimi pierwszymi od 1945r. rzeczywiście demokratycznymi wyborami w Polsce były wybory w naszych „małych Ojczyznach” – wybory samorządowe z 27 maja 1990r.

100 lat temu Polacy wspólnie, z ogromną determinacją i ofiarą życia i krwi, wykorzystali tę jedyną wyjątkową dziejową chwilę, aby odrodziła się Polska Niepodległa, aby Ta, która „nie zginęła” – ŻYŁA! Dziś my żyjemy dla Niej i również potrzebny jest nam ten szczerzy, wspólny entuzjazm społeczny, wszędzie tam, gdzie jesteśmy, aby rozwijając nasze „małe Ojczyzny” budować i rozwijać Niepodległą.

*Leszek Skrzypczak, zastępca Przewodniczącego
Komitetu Obchodów 100-lecia Odzyskania Niepodległości*

18 stycznia 1945 r. Nadarzyn rynek przed remizą.

Ulica Sitarskich w Nadarzynie.

Gmina Nadarzyn współcześnie

*"Ci, którzy nie znają swojej historii,
są skazani na jej powtarzanie."*

Jose Ortega y Gasset

Gmina Nadarzyn – położona jest w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie pruszkowskim. Zajmuje obszar o powierzchni 7 340 ha, a zamieszkuje ją przeszło 12,6 tys. mieszkańców (osoby z meldunkiem na pobyt stały, dane USC Nadarzyn). W okresie wiosenno-letnim liczba ludności gminy znacznie się zwiększa ze względu na użytkowników działek letniskowych („se-

Nadarzyn jest gminą wiejską.

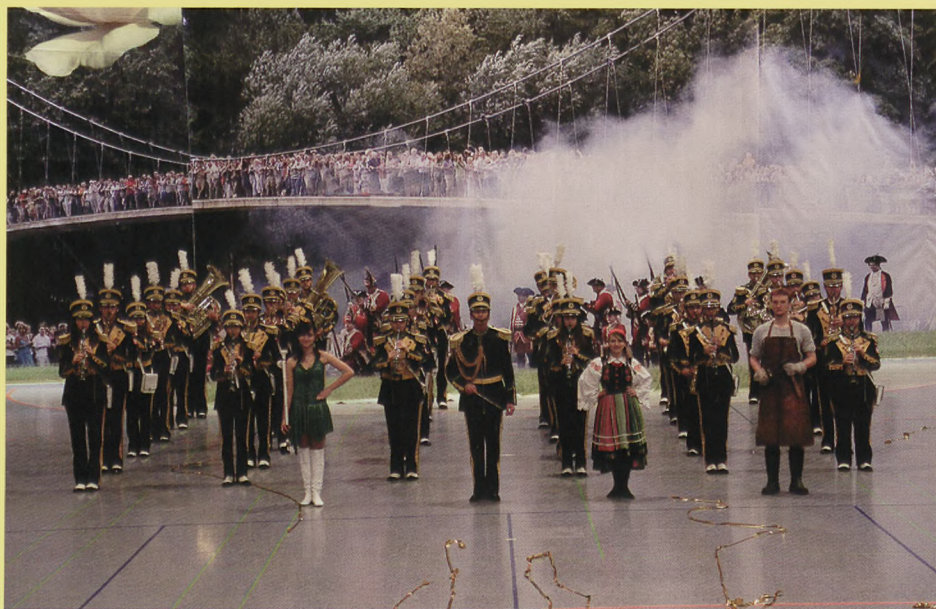
Wjazd do Nadarzyna ul. Pruszkowska.

Rondo w Nadarzynie w tle Kościół św. Klemensa.

Po remoncie dawny zajazd nadarzyński stał się ozdobą gminy.

Koncert Orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej z Nadarzyna.

zonowych” mieszkańców jest ok. 7 000).

W skład gminy wchodzi 15 sołectw: Kajetany, Krakowiany, Młochów, Nadarzyn I, Nadarzyn II, Parole, Rusiec, Rozalin, Stara Wieś, Strzeniówka, Szamoty, Urzut, Walendów, Wola Krakowska i Wolica.

Korzystne położenie geograficzne gminy jak i ogromny potencjał jej „uzbrojonych” terenów sprawiają, że jest ona miejscem niezwykle atrakcyjnym dla wielu renomowanych firm, znanych w kraju jak i poza jego granicami.

Dzisiejszy Nadarzyn to gmina nowoczesna i otwarta, w której inwestorzy mogą liczyć na przychylność samorządu. Intensywny

Stadion piłkarski GLKS Nadarzyn.

i zrównoważony rozwój Nadarzyna od lat jest dostrzegany i wyróżniany w ogólnopolskich konkursach i rankingach. Nadarzyn był m.in.: trzykrotnie uhonorowany tytułem: „Gmina Fair Play – Certyfikowana Lokalizacja Inwestycji” w latach 2004, 2005, 2006, 2011, gmina otrzymała także tytuł „Mistrza Zrównoważonego Rozwoju” oraz „Wizerunek Orła Białego” za Najlepszy Samorząd na Mazowszu. Wyróżniano Nadarzyn w kolejnych edycjach konkursu na „Mazowiecką Gminę Roku”. Posiada również certyfikat ogólnokrajowej akcji „Przejrzysta Polska” w 2006 roku; wielokrotnie zdobywała miano Mazowieckiej Gminy Roku (II m.: 2008, 2010; wyróżnienia: 2009, 2011) oraz Sportowej Gminy (2011, 2013, 2014 r.).

Gmina Nadarzyn atrakcyjna jest nie tylko dla biznesu. Masowo osiedlają się tutaj nowi mieszkańcy. Zachęca do tego między innymi stworzona przez ostatnie lata infrastruktura, malownicza okolica, lasy z rezerwatami natury i szlakami do pieszych wędrówek.

Oprócz dobrej lokalizacji, przy trasach wylotowych z Warszawy oraz niewielkiej odległości od stolicy, gdzie pracuje i uczy się wielu mieszkańców niezaprzeczalnym atutem gminy jest wysoki stopień skanalizowania (w ponad 70%) oraz systematyczna dalsza rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej. Sukcesywnie remontowane, modernizowane i utwardzane są nowe ulice. Gminę przecina rozbudowywana sieć ścieżek rowerowych, powstają nowe chodniki, które dla podniesienia poczucia bezpieczeństwa Mieszkańców oświetlane są latarniami ulicznymi. Wśród największych inwestycji i przedsięwzięć ostatnich 20 lat

Mobilne miasteczko ruchu drogowego, tutaj pod okiem strażników gminnych dzieci uczą się bezpiecznego poruszania po drogach.

Nowy budynek komisariatu policji.

Przedszkole Publiczne w Nadarzynie.

należy wymienić m.in.: budowę Gimnazjum w Nadarzynie wraz z pełnowymiarową halą sportowo – widowiskową (obecnie jest to siedziba pierwszego publicznego liceum ogólnokształcącego w gminie); nową siedzibę dla OSP w Nadarzynie, modernizację siedziby OSP w Młochowie, partycypowanie w kosztach budowy nowego komisariatu policji w Nadarzynie, rozbudowę i modernizację Ośrodka Zdrowia w Nadarzynie oraz w Młochowie, rozbudowę o nowe skrzydło oraz o halę sportową wraz z kompleksem boisk Szkołę Podstawową w Nadarzynie, budowę hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Woli Krakowiańskiej oraz przy Przed-

Nowa sala sportowa przy SP Wola Krakowiańska.

Szkoła Podstawowa w Ruścu.

szkoły Publicznym w Nadarzynie, modernizację budynku Szkoły Podstawowej w Kostowcu oraz rozbudowę Szkoły Podstawowej w Młochowie, remont budynku przedszkola w Młochowie, rozbudowę budynku przedszkola w Wolicy, budowę kompleksu oświatowego w Ruścu wraz z pełnowymiarową halą sportowo – widowiskową (mieści się tu Szkoła Podstawowa wraz z oddziałami przedszkolnymi, w budynku swoją siedzibę ma także Stowarzyszenie na Rzecz Osób i Dzieci Niepełnosprawnych Szlakiem Tęczy oraz Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania LGD „Nadarzyn-Raszyn-Michałowice”); kompleksy boisk Orlik 2012 – w Ruścu i w Kostowcu, nowe trybuny na stadionie Gminnego Ośrodka Sportu w Nadarzynie, budowę domów komunalnych

Strażacy Ochotnicy z Nadarzyna zdobyli II miejsce podczas Ogólnopolskich Mistrzostw w Ratownictwie w 2018r.

Wizyta studyjna Mazowieckich Promotorów Polityki Senioralnej w Nadarzynie.

Przedstawienie patriotyczne w Kościele św. Klemensa w Nadarzynie.

Młodzi zawodnicy GOS Nadarzyn.

Zawodniczki GLKS Nadarzyn.

w Walendowie, budowę nowego budynku Urzędu Gminy - w budynku zaadoptowanym po dawnej Szkole Podstawowej Rusiec powstał żłobek. Ponadto na terenie gminy powstało 9. siłowni plenerowych w różnych miejscowościach, nowe place zabaw (przy wszystkich placówkach oświatowych w Gminie Nadarzyn oraz dodatkowo w Starej Wsi, Krakowianach i w Wolicy); zbudowano siedzibę Nadarzyńskiego Ośrodka Kultury w odremontowanym zabytkowym tzw. „zajeździe nadarzyńskim”. Zmodernizowano rynek w Nadarzynie - Plac Poniatowskiego wraz z przeprowadzeniem prac archeologicznych (teren ten podlega pod Konserwatora Zabytków); zmodernizowano również plac

Nadarzyńscy tenisiści stołowi powołani do Kadry Mazowsza 2018r.

targowy. Dzięki inicjatywie Wójta Janusza Grzyba w 1999 roku utworzono Gminny Ośrodek Sportu oraz Nadarzyński Ośrodek Kultury. Natomiast w 2000 roku utworzono Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej, który działa w oparciu o dwa ośrodki zdrowia w Nadarzynie i Młochowie.

Kwatery poległych we wrześniu 1939 roku - cmentarz w Nadarzynie.

Pomnik Józefa Piłsudskiego na placu Poniatowskiego w Nadarzynie.

Śp. Janusz Grzyb był osobą szczególną dla społeczności Gminy Nadarzyn. Wolą wyborców, był jej Wójtem od 1998 roku do chwili nagłej śmierci 8 grudnia 2017 roku.

Janusz Grzyb **Wójt Gminy Nadarzyn 1998 - 2017**

"Wszystko umiera, tylko pamięć dobrych uczynków nie ginie."

Napoleon Bonaparte

Ostatnie 20 lat to okres dynamicznego rozwoju Gminy Nadarzyn. Zarówno w zakresie infrastruktury, jak i w innych ważnych dziedzinach życia – oświacie, opiece zdrowotnej, kulturze, bezpieczeństwie, czy sporcie. Widocznym potwierdzeniem tych słów jest zwiększająca się dynamicznie ilość nowych mieszkańców. Kolejne sukcesy dzieci, młodzieży w wielu dziedzinach, a przede wszystkim wciąż udoskonalana infrastruktura.

Liczne, pomyślnie przeprowadzone inwestycje i dynamiczny rozwój Gminy Nadarzyn są dowodem, że działania jej wieloletniego gospodarza (1998 – 2017) Wójta Janusza Grzyba były skuteczne.

Śp. Janusz Grzyb od 1986 roku mieszkał w Młochowie. Wiele z przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej, podejmowanych przez Wójta wykraczało poza jego obowiązki urzędowe – angażował się on osobiście w działania, które miały na celu polepszenie warunków codziennego życia mieszkańców gminy. Był osobą niezwykle otwartą, charyzmatyczną, o wszechstronnej wiedzy, z niespotykaną

umiejętnością wypracowywania porozumień w kwestiach spornych oraz profesjonalizmie w zarządzaniu. Śp. Janusz Grzyb pracę w samorządzie traktował jako służbę mieszkańcom.

Bezsprzeczny jest fakt, iż bez zaangażowania wójta Janusza Grzyba - człowieka o wielkim sercu, dobrego gospodarza, wizjonera, dbającego o rozwój infrastruktury, oddanego sprawom mieszkańców - oblicze dzisiejszej Gminy Nadarzyn z pewnością nie byłoby tak okazałe.

Śp. Janusz Grzyb wyznaczał kierunki rozwoju, myślał przyszłościowo i pozostawił po sobie dzieło, z którego wszyscy możemy być dumni.

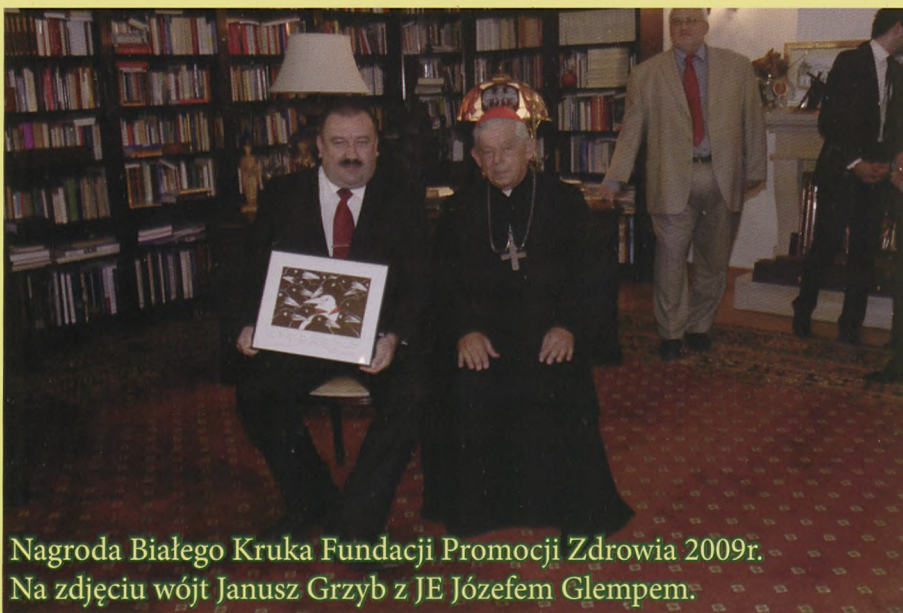
W okresie swojej samorządowej działalności pan Janusz Grzyb dał się poznać jako bardzo zaangażowany animator życia społecznego. Inicjator

Otwarcie SP Nadarzyn.

Nagroda Fair Play 2006 rok.

Nagroda Białego Kruka Fundacji Promocji Zdrowia 2009r.
Na zdjęciu wójt Janusz Grzyb z JE Józefem Glempem.

wielu programów i przedsięwzięć umożliwiających lokalnemu środowisku dostęp do szeroko rozumianej oświaty, kultury i sportu. Szczególną uwagę poświęcał sprawom edukacji dzięki czemu Gmina Nadarzyn może poszczycić się nowoczesną bazą oświatową, z bogatym zapleczem dydaktycznym, a wszystkie publiczne placówki oświatowe prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną. Liczne, pomyślnie przeprowadzone inwestycje, rozwój Gminy Nadarzyn, przez minione 20 lat, to dowód na to, że wójt Janusz Grzyb sprawdzał się jako gospodarz tego terenu.

Śp. Janusz Grzyb był także współtwórcą Stowarzyszenia Gmin Zachodniego Mazowsza „Mazovia”, które w swojej działalności

Uroczyste rozpoczęcie budowy nowego budynku UG Nadarzyn 2009 r.

Uroczyste otwarcie remizy OSP w Nadarzynie 2006r.

m.in. jest organizatorem wielu imprez i zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży. Był inicjatorem rozbudowy bazy sportowej na terenie Gminy, jak również modernizacji i budowy nowych świetlic Nadarzyńskiego Ośrodka Kultury. Aktywnie wspierał działalność Gminnego Ośrodka Sportu, Nadarzyńskiego Ośrodka Kultury i inicjatyw NOK-u. Był inicjatorem ustanowienia stypendiów dla uzdolnionych dzieci i młodzieży oraz dla osiągających wysokie wyniki sportowców. Aktywnie wspierał działalność Gminnego Ogniska Dziecięco-Młodzieżowego „Tęcza”.

Gmina Nadarzyn jest w czołówce najlepiej rozwijających się gmin Mazowsza.

10-lecie Nadarzyńskiego Ośrodka Kultury w Nadarzynie.

Uroczyste otwarcie szkoły w Ruścu wrzesień 2014 r.

17 kwietnia 2016 roku uroczyte wmurowanie kamienia węgielnego pod świetlicę w Parolach.

Maj 2017r., Wójt odznaczony Orderem św. Stanisława.

Z wielkim zaangażowaniem zabiegał o pozyskiwanie środków na odbudowę i renowację zabytkowych elementów w obiektach sakralnych na terenie Gminy Nadarzyn oraz Miejsc Pamięci Narodowej. Z szacunkiem kultywował i dbał o kwestie związane z historią naszej Ojczyzny. Przez wiele lat współpracował ze środowiskami kombatanckimi.

W decydujący sposób przyczynił się do powstania, rozwoju i osiągnięć powstałej w 1998 roku Orkiestry Ochotniczej Straży Pożarnej w Nadarzynie, która zaliczana jest do najlepszych orkiestr w kraju i na świecie. Zainicjował program bezpłatnego udostępniania instrumentów, a także bezpłatnej nauki gry na nich.

Uhonorowaniem Jego osoby jest nadanie - 23 czerwca 2018 r. - jego imienia zabytkowemu parkowi w Młochowie.

Spotkanie koordynacyjne w sprawie ścieżek rowerowych w Gminie Nadarzyn.

Park w Młochowie

*„Chcemy Polski Niepodległej, abyśmy tam mogli
urządzić życie lepsze i sprawiedliwsze dla wszystkich.”*

Józef Piłsudski

Jednym z pomysłodawców i współtwórcą projektu rewitalizacji zabytkowego parku w Młochowie był Janusz Grzyb. Park po ukończeniu prac stał się wizytówką i „Perłą Mazowsza” (za restaurację zespołu pałacowo - parkowego w Młochowie Gmina uzyskała wyróżnienie - „Modernizacja Roku 2009”).

Pierwszym projektantem parku był Jakub Kubicki, znany polski architekt, budowniczy pałacu. Pierwotnie park od strony północnej kończył się aleją biegnącą dziś od bramy wschodniej do zachodniej wzdłuż oranżerii i kompleksu pałacowo-pawilonowego. W końcu lat osiemdziesiątych XIX w. został przebudowany według założeń Waleriana Kronenberga. Wówczas powstała północna część parku okolona murem z bramą wjazdową od strony Żabieńca. Powierzchnia całkowita parku wynosi ok. 17 ha, w tym 2,8 ha to powierzchnia wody. W części południowej parku znajdują się trzy stawy, oparte na systemie rzeki Utraty. Na największym z nich jest wyspa z zabytkową rzeźbą Matki Bożej (figura została postawiona w tym miejscu w 1890 roku dla upamiętnienia Aleksandry Kwileckiej) oraz zabytkowy, trójarkadowy, wykonany z cegły most (powstał on prawdopodobnie za działań W. Kronenberga).

Młochowski park stanowi unikatowy, bogaty w rodzime gatunki zespół drzew z przewagą lip, klonów, jesionów, wiązów, z domieszką dębów, buków oraz kasztanowców. Dwa z nich wiąz i platan są pomnikami przyrody. Podszyt parku tworzy głównie podrost starych drzew oraz krzewy, między innymi

Odbudowany trójprzęsłowy ceglany most.

Młochowski park krajobrazowy jest typowy dla sztuki planistycznej z końca XIX wieku.

takie jak: berberys, dereń, lilak, tawuła, czy jaśminowiec. Charakterystyczne jest zanikanie granic parku (zwłaszcza granicy południowej) i łączenie z terenami sąsiadujących łąk i lasów. Na uwagę zasługuje także stary drzewostan, którym obsadzone są aleje wiodące poza obręb samego parku. Jedna z alei prowadząca z parku w kierunku południowym – aleja lipowa – jest także pomnikiem przyrody.

Przywracanie parku do dawnej świetności

Rewitalizację zabytkowego parku w Młochowie, zakończono w drugiej połowie 2009 r. To typowy dla sztuki planistycznej z końca XIX wieku park krajobrazowy, bogaty w rodzime gatunki zespół drzew. W parku jest wiele harmonijnie skomponowanych, malowniczych zakątków oraz otwierających się perspektyw. Przeprowadzone w 2009 roku w parku prace rewitalizacyjne, miały na celu odtworzenie dawnego waloru parku.

Z uwagi na położony w bezpośrednim sąsiedztwie kompleks leśny (lasy Młochowskie – w którym znajdują się 2 rezerwaty przyrody: Młochowski Grąd i Młochowski Łęg) z przebiegającymi na tym terenie kilkoma szlakami turystycznymi oraz bogactwo różnorodnych gatunków znajdującej się tu fauny i flory należy uznać, iż park w Młochowie jest obiektem, który może służyć szeroko pojętym celom edukacyjnym (edukacja przyrodnicza i historyczna), rekreacji i turystyce (pieszej i rowerowej).

Inwestycja została sfinansowana z budżetu gminy oraz środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. W ramach tych prac drzewostan objęto zabiegami pielęgnacyjnymi, nasadzono ponad 20 tys. krzewów i bylin oraz

ok. 200 drzew. Przywrócono świetność małej architekturze, m.in. odbudowano trójprzęsłowy ceglany most, zrewaloryzowano układ komunikacyjny nadając alejkom nową nawierzchnię i zrekonstruowano zabytkowe ogrodzenie, ale także zbudowano przed pałacem fontannę. Trzy stawy o łącznej powierzchni wody 2,8 ha, znajdujące się w południowej części parku i oparte na systemie rzeki Utraty zostały oczyszczone i pogłębione, a linia brzegowa – umocniona. Ponadto teren parku został oświetlony, objęty monitoringiem, a na brzegu największego stawu ustawiono stanowiska wędkarskie.

W 2010 roku na terenie parku powstał także szlak dzie-

Fontanna przed Pałacem powstała w 2009 r. podczas rewitalizacji parku.

Widok na Pałac w Młochowie w 2009 roku...

oraz obecnie

Staw i mostek w Parku.

Fontanna i Pałac w Młochowie.

dzictwa kulturowego, który odnosi się do istniejących zabytków i miejsc historycznych na terenie całej gminy. Szlak turystyczno – kulturowy „Przygoda z historią oraz bogactwem przyrody Gminy Nadarzyn” ma tutaj swój początek, a prowadzi przez teren całej gminy, zachęcając do odwiedzania interesujących – historycznie i przyrodniczo miejsc. Park jest ogólnodostępny i służy szeroko pojętym celom edukacyjnym (edukacja przyrodnicza i historyczna), a także rekreacji i turystyce. Jest miejscem chętnie odwiedzanym przez osoby w każdym wieku. W parku odbywają się także uroczystości religijne oraz liczne imprezy kulturalne i sportowe.

Kościół Świętego Michała Archaniola w Parku.

Dariusz Zwoliński
Wójt Gminy Nadarzyn

wybrany w wyborach przedterminowych w 2018 r.

"Naród bez dziejów, bez historii, bez przeszłości, staje się wkrótce narodem bez ziemi, narodem bezdomnym, bez przyszłości. Naród, który nie wierzy w wielkość, i nie chce ludzi wielkich, kończy się."

kard. Stefan Wyszyński

Zrównoważony rozwój wymaga nie tylko nowoczesnej infrastruktury, ale także odpowiedniej organizacji życia edukacyjnego, kulturalnego i społecznego. Zmieniające się otoczenie i zwiększ

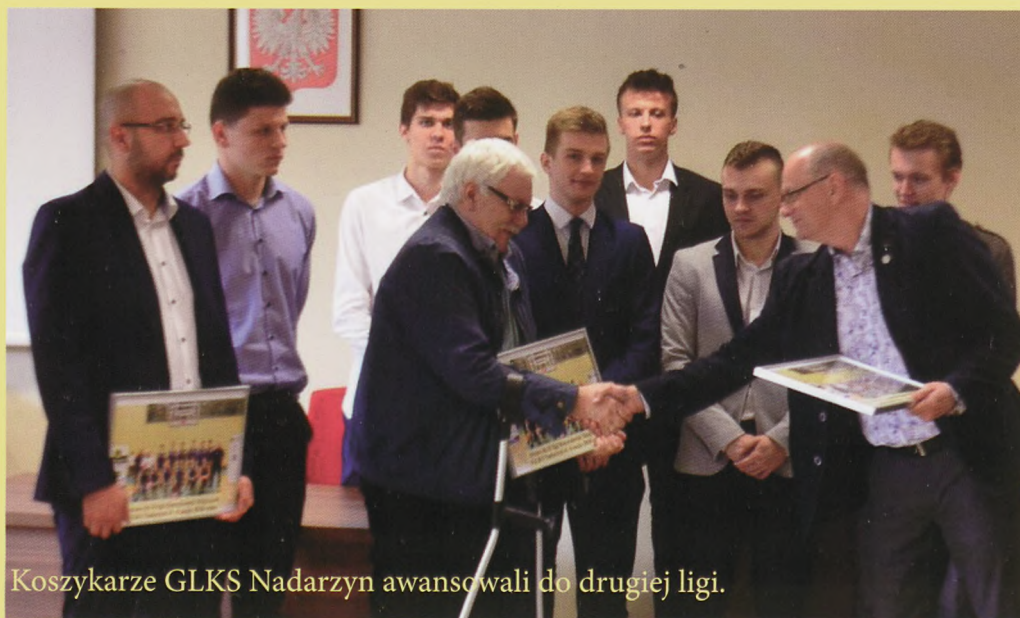

Zawodnicy sekcji sportów walki GLKS Nadarzyn Copacabana po zawodach International Roma Open Championship IBJJF w Rzymie.

"Bogactwem Gminy, oprócz jej doskonałej lokalizacji są przede wszystkim jej Mieszkańcy, uzdolniona młodzież, aktywni społecznie i samorządowcy – sołtysi oraz członkowie rad sołeckich i radni."

Dariusz Zwoliński

Koszykarze GLKS Nadarzyn awansowali do drugiej ligi.

szająca się liczba mieszkańców, a co za tym idzie nowe potrzeby, wymagają planowania kolejnych etapów rozwoju. Realizowane na bieżąco działania uporządkowane są w ramach celów określonych w Strategii Rozwoju Gminy Nadarzyn na lata 2014-2025 oraz w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Nadarzyn na lata 2014-2025. Wobec dynamicznie rozwijającego się budownictwa mieszkaniowego potrzebne są nowe inwestycje infrastrukturalne. Przede wszystkim więc władze samorządowe sta-

28

Mistrz Ryszard Szurkowski testował trasy rowerowe w Nadarzynie.

Strażacy z OSP Nadarzyn w czołówce najlepszych ratowników w kraju!!!
II miejsce w XII Ogólnopolskich Mistrzostwach w Ratownictwie.

wiają na budowę nowych odcinków sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, rozbudowę i poprawę stanu dróg, budowę chodników, oświetlanie ulic. Systematycznie rozwijana jest infrastruktura oświatowa, sportowo-rekreacyjna i kulturalna.

Jednym z priorytetów jest rozwój gospodarczy, któremu sprzyja korzystna lokalizacja gminy, bogata oferta dla nowych inwestorów i dobry klimat dla przedsiębiorczości. Trzeba pamiętać przy tym o ochronie środowiska naturalnego, edukacji, bogatej ofercie usług

Gościnnie u „Żabek” w przedszkolu w Nadarzynie.

20-lecie Orkiestry OSP Nadarzyn.

I Memoriał Janusza Grzyba. Nagrody wręcza wójt Dariusz Zwoliński.

Podczas objazdu inwestycji realizowanych na terenie Gminy Nadarzyn.

kulturalnych, sportowych i zdrowotnych. Wszystko po to, aby mieszkańcom żyło się lepiej.

Bogactwem Gminy, oprócz jej doskonałej lokalizacji są przede wszystkim jej Mieszkańcy, uzdolniona młodzież, aktywni społecznicy i samorządowcy – sołtysi oraz członkowie rad sołeckich i radni.

Drogi w gminie to ważna sprawa, systematycznie poprawia się ich stan.

Wystartowały prace zagospodarowania Pastewnika.

Samorząd od 1990 roku

W 1990 r. odbyły się pierwsze wybory do samorządu terytorialnego, który zniesiony został w 1950 r. Wybory do rad gmin w 1990 zostały zarządzane na dzień 27 maja przez Prezesa Rady Ministrów, Tadeusza Mazowieckiego. Decyzja o odbudowie samorządu terytorialnego była jedną z pierwszych i kluczowych zmian wprowadzonych po 1989 roku. Wybory te, oprócz bycia pierwszymi rzeczywiście demokratycznymi od 1945 roku, czyli zakończenia II wojny światowej, stanowiły także kolejny krok w kształtowaniu nowej, wolnej Rzeczypospolitej.

Więcej: <http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114884,23236249,krotka-historia-pierwszych-wyborow-samorzadowych-w-polsce.html>.

Komisariat policji w Nadarzynie.

W Gminie Nadarzyn w poszczególnych kadencjach na kolejnych Wójtów i radnych do Rady Gminy wybrani byli:

I kadencja 1990- 1994

Wójt Gminy Nadarzyn: Antoni Michalak

Przewodniczący Rady Gminy Nadarzyn: śp. Jan Łęcki

Radni Gminy Nadarzyn:

Henryk Biliński

Krzysztof Burakowski

Danuta Czubek

śp. Michał Dyliński/Bogusław Woźniak

Stanisław Golenko

śp. Lech Kalisiewicz/Marian Kazubek

Tadeusz Kowalczyk

śp. Jan Łęcki/Antoni Michalak

Krzysztof Olczak

Andrzej Nierobisz

Ryszard Piotrkowicz

śp. Stanisława Tadzik/Gabriel Tarkowski

Franciszek Tober (zrezygnował w I roku kadencji)

Włodzimierz Wencel

śp. Ryszard Witkowski/Edmund Wyszyński

Marek Zalesiński

*Być zwyciężonym i nie ulec to zwycięstwo,
zwyciężyć i spocząć na laurach to klęska.*

Józef Piłsudski

Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Nadarzynie.

Plac Poniatowskiego w Nadarzynie.

Przedszkole Publiczne w Nadarzynie.

Zajazd nadarzyński przed remontem 1999 rok.

Przebudowa skrzyżowania w Nadarzynie (obecnie rondo).

32

Ośrodek Zdrowia w Nadarzynie 2002 rok.

II kadencja 1994-1998

Wójt Gminy Nadarzyn: Józef Harasym

Przewodniczący Rady Gminy:

Jan Buczek

Radni Gminy Nadarzyn:

Jan Buczek

Krzysztof Burakowski

Zenobia Kazimierczak (Sekretarz Gminy)

Marian Kazubek

Urszula Klotz

Tomasz Kołakowski

Arkadiusz Koper

Antoni Michalak

Jerzy Nowiński

Krzysztof Olczak

Jan Perzyna

Andrzej Pietrzak

Henryk Przewłocki

Antoni Rudowicz

śp. Janusz Sobecki

Czesław Wieder

Henryk Zatorski

III kadencja 1998 -2002

Wójt Gminy Nadarzyn: śp. Janusz Grzyb

Przewodniczący Rady Gminy do 08.2000 r.

Arkadiusz Koper

Przewodniczący Rady Gminy od 09.2000 r.

śp. Barbara Makowska

Radni Gminy Nadarzyn:

Ireneusz Bieńkowski

Jan Buczek

Iwona Ertner -Jabłońska

Janusz Grzyb

Marcin Karczamczyk

Tomasz Kołakowski

Arkadiusz Koper

Piotr Kozłowski

śp. Barbara Makowska

Tomasz Muchalski

Jerzy Nowiński

Krzysztof Olczak

Jan Perzyna

Andrzej Pietrzak

Henryk Przewłocki

Tomasz Stawarki

Danuta Waclawiak

Włodzimierz Wencel

Włodzimierz Wiśniewski

Henryk Zatorski

IV kadencja (2002 - 2006 r.)

Wójt Gminy Nadarzyn: śp. Janusz Grzyb
Przewodniczący Rady Gminy:

Piotr Kozłowski

Radni Gminy Nadarzyn:

śp. Roman Dąbrowski

Iwona Erner – Jabłońska

Tomasz Muchalski – rezygnacja 2003/

Andrzej Jakubowski

Sylwester Karolak

Piotr Kozłowski

Michał Krupiński

śp. Barbara Makowska

Wiesława Mlekicka- po ponownych wyborach w 2005 r. śp. Jacek Bajerski

Jan Perzyna

Małgorzata Pieńkowska

Henryk Przewłocki – po ponownych wyborach w 2005 r. Marcin Karczmarczyk

Danuta Waclawiak

Włodzimierz Wencel – po ponownych wyborach w 2005 r. Eugeniusz Kucharski

Włodzimierz Wiśniewski

Henryk Zatorski

V kadencja (2006 -2010)

Wójt Gminy Nadarzyn: śp. Janusz Grzyb
Przewodniczący Rady Gminy: Piotr

Kozłowski

Radni Gminy Nadarzyn:

śp. Jacek Bajerski/Renata Bajerska

śp. Roman Dąbrowski /Andrzej Jakubowski

Sylwester Karolak

Michał Krupiński

Eugeniusz Kucharski

Piotr Kozłowski

Bogdan Osiński

Jan Perzyna

Andrzej Pietrzak

Marian Piotrkowicz

Danuta Waclawiak

Andrzej Wójcicki

Włodzimierz Wiśniewski

Henryk Zatorski

Szkoła Podstawowa w Nadarzynie lipiec 2004 rok.

Pomnik na cmentarzu w Nadarzynie przed remontem w 2008 roku... oraz obecnie (po lewej).

Nowy budynek UG czerwiec 2011 roku.

Otwarcie boiska sportowego typu Orlik 2012 w Ruścu.

34 Gimnazjum w Nadarzynie z halą widowiskowo-sportową
wrzesień 2011r.

VI kadencja (2010 -2014)

Wójt Gminy Nadarzyn: śp. Janusz Grzyb

Przewodnicząca Rady Gminy: Danuta Waclawiak

Radni Gminy Nadarzyn:

Renata Bajerska

Andrzej Jakubowski

Marcin Karczmarczyk

Sylwester Karolak

Dawid Koper

Michał Krupiński

Eugeniusz Kucharski

Jan Perzyna

Andrzej Pietrzak

Marian Piotrkowicz (rezygnacja

2013r.) / Krzysztof Burakowski

Maciej Szmel

Danuta Waclawiak

Włodzimierz Wiśniewski

Andrzej Wójcicki

Elżbieta Zdzebel

VII kadencja (2014 -2018)

Wójt Gminy: śp. Janusz Grzyb / zmarły w trakcie kadencji/ wybory 4 marca 2018 r.

Dariusz Zwoliński

Przewodnicząca Rady Gminy Nadarzyn:

Danuta Waclawiak

Radni Gminy Nadarzyn:

Krzysztof Burakowski

Paweł Ciemiński

Katarzyna Jach

Andrzej Jakubowski

Dariusz Jakubowski

Sylwester Karolak

Bożena Kapitan

Piotr Miszczuk po wygaszeniu mandatu w

2015 r. wyrokiem NSA Eugeniusz Kucharski

Jan Perzyna

Andrzej Pietrzak

Marcin Zaborowski po wygaszeniu mandatu

w 2015 r. wyrokiem NSA Tomasz Siwa

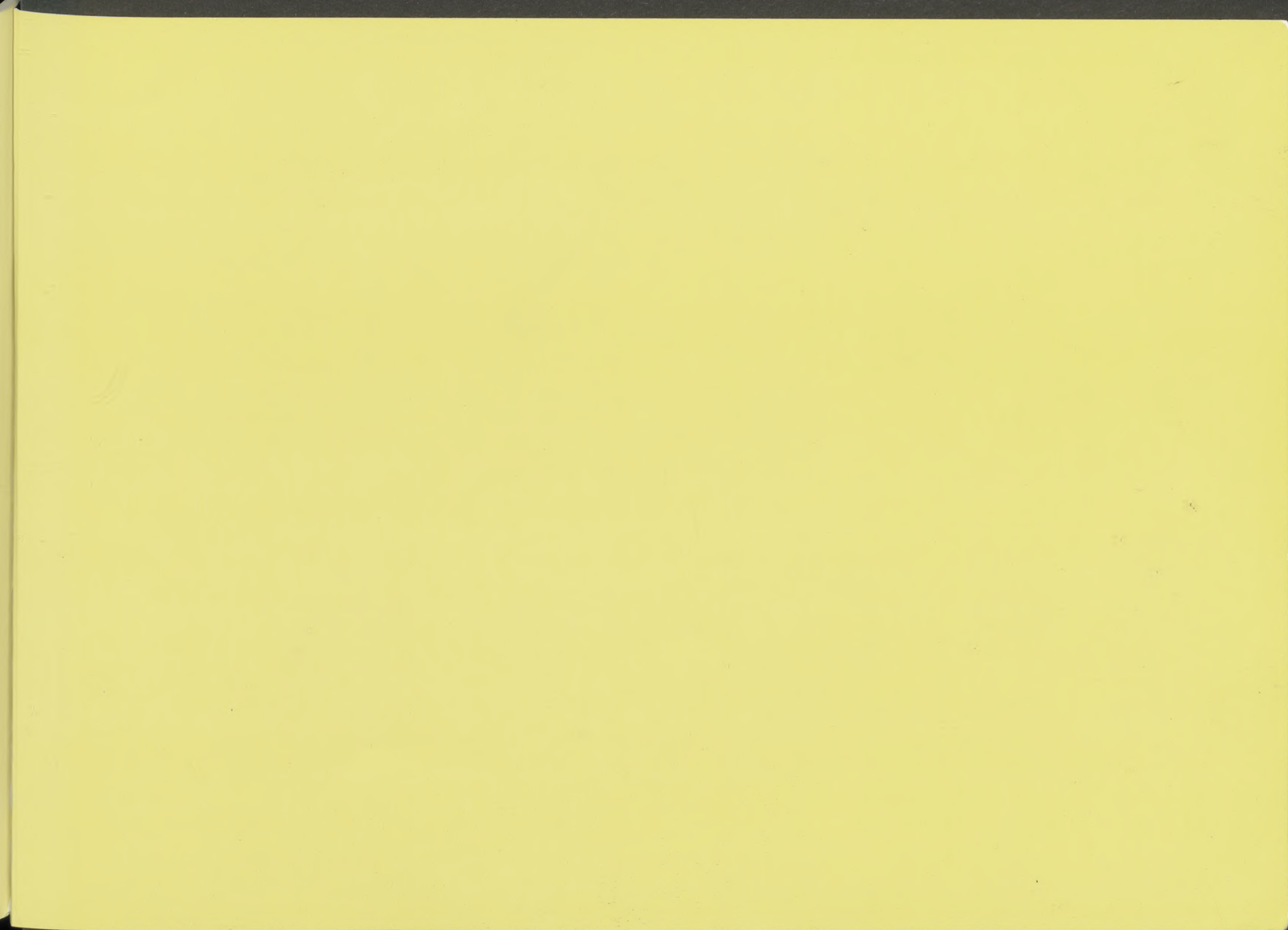
Małgorzata Wąsiewicz

Elżbieta Zdzebel

Jacek Żukowski

Szkoła w Ruścu budowa II skrzydła

Gmina Nadarzyn
ul. Mszczonowska 24
05-830 Nadarzyn
tel. 22 729 81 85
www.nadarzyn.pl,

